

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.135/2017/5.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
. Varga Edit bíró

A felperes: felperes
(felperes címe)

A felperes képviselője: Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
ügyintéző: dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd)

Az alperes: alperes
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
ügyintéző: dr. Mészáros Győző ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
Budapest Környéki Törvényszék
5.Pf.21.125/2016/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Gödöllői Járásbíróság
10.P.22.083/2015/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (Kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 2.097.650 (Kétmillió-kilencvenhétezer-hatszázötven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek közokiratba foglaltan 2008. november 12-én „EUR alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel hat hónapos kamatperiódussal” elnevezésű szerződést kötöttek, melyben az alperes vállalta, hogy a felperes részére a kölcsön folyósítását követő hónap 15. napjától számított 180 hónap futamidőre 53.947 euró összegű kölcsönt nyújt. Az első ügyleti év kezdő napját 2008. december 15-ben határozták meg, a szerződés szerint a kölcsön folyósításának módja: a felperesnek az alperesnél vezetett lakossági forint bankszámlájára/deviza számlájára történő egyösszegű átvezetés. Az alperes a kölcsönt a folyósítás napján érvényes, az általa alkalmazott és a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított euró összegben tartotta nyilván. A felperes tudomásul vette, hogy havi összes kölcsöntörlesztési és kamatfizetési kötelezettségének megállapítása a kölcsön futamideje alatt az úgynevezett annuitás módszerével történik, az annuitás számítás megkezdését követően a kölcsön és a kamat együttesen képezi a havi törlesztőrészletet. A havi törlesztőrészlet összege kamatperióduson belül állandó, a törlesztő összegben a tőke és kamat egymáshoz viszonyított aránya változó, a törlesztő részlet (tőke + kamat) havonta fizetendő együttes összege 563 euró. A törlesztéseket, törlesztő részleteket, illetve bármilyen más pénzbeni kötelezettséget euróban kellett teljesíteni, más pénznemben való teljesítés esetén az alperes az általa, az esedékesség napján alkalmazott, a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított euró összeget fordított az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére. A törlesztőrészlet a kölcsön teljes futamideje alatt minden hónap 15. napján vált esedékessé, az első törlesztőrészletet 2009. január 15-én, az utolsót pedig 2023. december 15-én kellett megfizetni.. A peres felek megállapodtak abban, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében megállapított érték, amelyet az alperes a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel évi 9,49%-ban közölt. Az alperes a kamatlábat akció keretében állapította meg, amelyet az első kamatperiódus leteltével a hirdetményben megállapított általánosan alkalmazott (nem akciós) kamatlábra módosíthatott. A kamatperiódus hossza hat hónap volt. Az egyedi szerződésben nem szabályozott kérdésekre az alperes üzletszabályzatának és hirdetményének rendelkezéseit rendelték alkalmazni, melyek a szerződés részét képezték. A felperes kijelentette, hogy az azokban foglaltakat megismerte, magára nézve kötelezőnek fogadta el. Az alperes vállalta, hogy a folyósítási feltételek maradéktalan teljesülése esetén 8 munkanapon belül folyósítja a kölcsönt. A folyósítás 2008. november 14-én történt meg, az alperes az 53.947 euró összegű kölcsönt akként folyósította, hogy a felperes forint számláján 14.208.561 forintot írt jóvá.

Az alperes a visszafizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása miatt a jogviszonyt felmondta és a közokiratok záradékolásával 2014. július 11-én végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen.

Az alperes elszámolási kötelezettségét teljesítve 4177,34 euró tisztességtelenül felszámított összeggel csökkentette a felperessel szemben érvényesített követelése összegét, egyúttal tájékoztatta a felperest, hogy az elszámolás során figyelembe vett, a szerződés megszűnésének időpontjában alkalmazott tisztességes kamat mértéke: 9,19%.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[2] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében a vele szemben kezdeményezett végrehajtás megszüntetését kérte. Továbbiak mellett arra hivatkozott, hogy a végrehajtani kívánt követelés azért nem jött létre érvényesen, mert az alperessel megkötött szerződés nem tartalmazza annak tárgyát, a kölcsön kamatát és a törlesztő részletek számát, ezért semmis.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a felperessel megkötött szerződés érvényes.

Az első- és a másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megszüntette a felperes elleni végrehajtást. Ítéltének indokolása szerint a peres felek nem határozták meg egyértelműen a kölcsön összegét, s mivel az sem állapítható meg, hogy az alperes milyen kamatlábat alkalmazott, a törlesztő részlet összege sem számítható ki. Mindezek az okok a szerződés érvénytelenségére vezetnek, ezért további érvénytelenségi okok vizsgálatát nem tartotta indokoltnak.

[5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és elutasította a keresetet. A másodfokú eljárás a szerződés tárgyának, a kamat és a törlesztőrészlet meghatározásának vizsgálatára terjedt ki, figyelemmel arra is, hogy a felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, keresete indokaiként pedig csupán az előbbieken említett három érvénytelenségi okot tartotta fenn.

A jogerős ítélet indokolása szerint a kölcsönszerződés I.1. pontja világosan és egyértelműen tartalmazza a kölcsön összegét, amely 53.947 euró. A szerződés érvényességéhez elegendő volt a kölcsön összegének euróban történő meghatározása. Az egyedi szerződés részét képezte az alperes hirdeteménye, amelyben rögzítették, hogy az átszámítás a folyósítás napján érvényes számlakonverziós deviza vételi árfolyamon történik. Nem sérti a régi Ptk. 523.§-ában foglaltakat a kölcsönösszeg olyan meghatározása, hogy a kölcsönt devizában határozzák meg és a szerződés egyéb rendelkezései nem hagynak kétséget afelől, hogy a devizát a szerződésben

meghatározott időpontban, a kölcsönt nyújtó pénzintézet vételi árfolyamán kell átszámítani forintra.

Rámutatott a másodfokú bíróság: a peres felek szerződése euróban tartalmazza a törlesztőrészlet összegét, és ha a felperes nem euróban fizette meg a törlesztőrészletet, az alperes a hirdetményében említett számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított euró összeget fordította az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére.

Leszögezte a másodfokú bíróság: az egyértelmű meghatározottság követelménye nem azt jelenti, hogy az ügyleti kamatot számszerűen vagy százalékos mértékben kötelező megjelölni a szerződésben, akkor is egyértelműen meghatározott, ha mértéke a szerződés, az annak részét képező üzletszabályzat és hirdetmény rendelkezései alapulvételével megállapítható. Az alperes a kamatlábat akció keretében határozta meg, a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel közölt kamatkikötést pedig úgy kell értelmezni, hogy az a szerződéskötéskor évi 9,49% volt, de nem rögzült, mert a folyósítás időpontjára nézve azt az alperes egyoldalúan megváltoztathatta, amely esetben a folyósításkori kamatláb lett az irányadó. Az alperes hirdetménye az általános szabályok között kamatszámítási képletet tartalmaz, $\text{kamat} = \text{tőke} \times \text{kamatláb} \% \times \text{napok száma osztva } 36000\text{-rel}$.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyása, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

Érvelése szerint a szerződés nem tartalmazza az árfolyamrés mértékét, a jogosult késedelme pedig kizárja a kötelezett egyidejű késedelmét. Hivatkozott arra is, hogy ha a felmondás jogellenes, a követelés nem jött létre, ami a végrehajtás megszüntetését indokolja.

Megismételte, hogy nem határozták meg a kölcsön összegét és ugyancsak elmaradt az ügyleti kamat mértékének egyértelmű meghatározása a szerződésben, hiszen az évi 9,49%-os kamatláb csak tájékoztató jellegű. Változatlan álláspontja szerint a kölcsönszerződés a törlesztőrészlet összegét sem tartalmazza.

Előadta, hogy a bankszámlanyitás és -vezetés költsége, a felülvizsgálati költség, a biztosíték ellenőrzésével kapcsolatos költség, valamint az átutalási költség is hiányzik a szerződésből. A szerződés I.4. pontjának rendelkezése alapján a bizonyítási teher megfordul azzal, hogy az alperes könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot fogadták el. A kockázatfeltáró nyilatkozatból nem állapítható meg, hogy változás esetén fizetési kötelezettségének mértéke hogyan alakul.

Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a jogerős döntés a

bizonyítékokból levont nyilvánvalóan helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredménye.

Nézete szerint a per tárgyának értéke nem állapítható meg, ezért az illeték számításának alapja 600.000 forint.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megfizetésére irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

- [9] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi, vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

- [10] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán – a felülvizsgálatról részben eltérő sorrendben – mutat rá a következőkre:

- [11] Az elsőfokú ítélet 2016. május 2. napján, míg a jogerős ítélet 2016. november 28. napján került kihirdetésre. A Kúria az említett időpontokat megelőzően hozta meg a 6/2013. PJE határozatát, amelynek III. 2. a) pontja értelmében a deviza alapú kölcsönszerződésnél a kölcsönösszeg meghatározásának egyik tipikus módja az, amikor a szerződés a kölcsönt devizában határozza meg és a szerződés további rendelkezései nem hagynak kétséget afelől, hogy a devizát a szerződésben meghatározott időpontban a szerződésben megjelölt deviza vételi árfolyamon kell átszámítani forintra; ahogyan erre a másodfokú bíróság helyesen utalt.

A peres felek a szerződés I.1. pontjában pontosan meghatározták az alperes által nyújtott kölcsön összegét 53.947 euróban, szerződésük II.1. pontjában pedig a kölcsön folyósításának módját is szabályozták: ezek szerint az alperes a felperesnek nála vezetett lakossági számlájára a kölcsönt egy összegben átvezette. Az alperes a kölcsönt a folyósítás napján érvényes, az általa alkalmazott és a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított EUR összegben tartotta nyilván.

A szerződő felek meghatározták a kölcsön kirovó pénznemét (EUR) és megállapodtak abban, hogy a folyósítási feltételek maradéktalan teljesülése esetén 8 munkanapon belül folyósítja az alperes a kölcsön összegét. Az alperes 2008. november 3-tól érvényes, az egyedi szerződés részét képező hirdetménye tartalmazza (a 4. oldal 4. bekezdésében), hogy az alperes lakossági jelzálog alapú kölcsönügyleteinél alkalmazott folyósítási árfolyam a folyósítás

napján érvényes számlakonverziós deviza vételi árfolyam. Eszerint a peres felek meghatározták a kölcsönösszeg lerovó pénznemre történő átszámításának módját is. Ennek megfelelően az alperes 2008. november 14-én az 53.947 euró összegű kölcsönt akként folyósította, hogy a felperes forint számláján 14.208.561 forintot jóváírt, azaz a felek szerződése megfelel a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjában előírt követelményeknek.

- [12] Az alperes a perbeli szerződés III. 3. pontjában a kamatláb százalékos mértékét valóban tájékoztató jelleggel közölte, ugyanakkor nem maradt el a fizetendő kamat mértékének meghatározása a szerződésben, hiszen a peres felek abban állapodtak meg, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében rögzített érték.

A [11] pontban már említett 6/2013. PJE határozat III. 2. a) pontja azt is tartalmazza, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a régi Ptk. 523.§ (1) bekezdésébe, amennyiben a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztő részletek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján. A kölcsönszerződés további fő tárgyai (a kölcsön összege, a törlesztő részletek) tekintetében tett megállapítások az ügyleti kamat mértékére is irányadók, így az ügyleti kamatot meghatározottnak kell tekinteni, ha a szerződés rendelkezése alapján annak mértéke a szerződésben megjelölt későbbi időpontban (a folyósítás időpontjában) a felperes által is elfogadott módon: a szerződés III.3. pontjában említett hirdetményben rögzített, amely hirdetmény az egyedi szerződés részét képezi (kölcsönszerződés VIII.13., VIII.14., VIII.15. pontjai).

Ezzel összefüggésben megjegyzi a Kúria: ha az ügyleti kamat mértékét a szerződés kikötései alapján nem lehetne meghatározni, jelentősége lenne, hogy a rendelkezésre álló iratanyagból megállapíthatóan az alperes időközben elszámolt a felperessel. A DH 1 és a DH 2 törvények rendelkezései alapján ugyanis megtörtént a kamatkorrekción is: az alperes a tisztességtelen kamatmódosítás figyelmen kívül hagyásával, ugyanakkor a meghatározott (az adott esetben 9,19%) mértékű ügyleti kamat alkalmazásával számolt el, amely egyébként alacsonyabb volt a kölcsönszerződés III.3. pontjában rögzített mértéknél. Ha tehát a kamat meghatározását illetően bármifajta hiányosság vagy bizonytalanság lett volna az adott szerződést illetően, ezt eloszlatta az időközben megvalósult elszámolás.

Mindezek szerint a kölcsönszerződés megfelel a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjában írt követelményeknek.

- [13] A törlesztőrészleteket illetően rámutat a Kúria: a törlesztőrészletek száma 180 volt, a felperesnek havonta kellett törlesztenie a kölcsön részleteit, s mivel a kölcsönszerződés IV.2. pontja szerint a törlesztő részlet (tőke + kamat) havonta fizetendő

együttes összege 563 EUR, a szerződés tartalmazza a törlesztőrészlet összegét.

Mindezen túlmenően a szerződés IV.1. pontja arra is kitér, hogy a felperes havi összes kölcsön törlesztési és kamatfizetési kötelezettségének megállapítása az annuitás módszerével történik. Az annuitásos módszer nem egyszerű matematikai művelet, azonban lehetőséget ad az alperes számításainak ellenőrzésére. A felperes annak ismeretében írta alá a szerződést, hogy a havi összes kölcsön törlesztési és kamatfizetési kötelezettségnek megállapítása annuitásos módszerrel történik, így e módszer alkalmazásával megállapíthatta, hogy helyesen számolt-e az alperes.

Mindezek szerint a peres felek a törlesztőrészlet összegét nemcsak meghatározták, hanem szerződésükben rögzítették annak kiszámítási módját is, azaz szerződésük nem sérti a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat.

- [14] A felperes hivatkozott rá, hogy az árfolyamrés mértékét a szerződés nem tartalmazza; a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja; jogellenes felmondás esetén a követelés nem jöhetett létre; hiányzik a szerződésből a bankszámlanyitás, a bankszámlavezetés, a felülvizsgálat és a biztosíték ellenőrzésével kapcsolatos költség, valamint az átutalási költség; a szerződés I.4. pontja a bizonyítási teher megfordulását eredményezi; a kockázat feltáró nyilatkozatból pedig nem állapítható meg, hogy változás esetén hogyan alakul a fizetési kötelezettségének mértéke.

Mindezeket illetően hangsúlyozza a Kúria, hogy ezek a kérdések - a [4] és az [5] pontokban foglaltakból is kitűnően - nem képezték tárgyát sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásnak, a jogerős ítélet pedig csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálattal, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, amelyre vonatkozóan a jogerős ítélet rendelkezést és indokolást tartalmaz. Ebből következően az előbbiekben említett felülvizsgálati érvekkel a Kúria nem tudott érdemben foglalkozni.

- [15] A kifejtettekből következően a jogerős érdemi döntés nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [16] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. Az alperest képviselő jogi képviselő munkadíjának megállapítása során a Kúria figyelemmel volt a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM.r. 3.§ (1), (5) és (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra, a munkadíjat a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban határozta meg.

A felperes személyes költségmentességben részesült, ezért a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összegét a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM.r. (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 14.§-ban foglaltak alapján az állam viseli.

A felperes érveivel ellentétben a perköltség és az illeték számításának alapja nem 600.000 forint, hanem a Pp. 24.§ (2) bekezdés g) pontjában foglaltakra figyelemmel az a végrehajtási összeg, amelyre a végrehajtási jog megszűntét állítják és ez 20.976.476 forint.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. november 22.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

BB

bírósági ügyintéző